

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De eruditione christifidelium

Herolt, Johannes

Colonie, 27. X. 1496

De his que sunt reprehensibilia circa comestione[m] que sunt
septem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30784

De peccato

nens est ad hunc vitam. **Uñ** Hiero. in q̄/
dam ep̄la. Daret sanitatis abstinentia
mater egritudinis voluptas. **Uñ** etiā
Arcto. de regimie p̄ncipum. Abstine
rea comestionibz nimis et supfluitate ē
summa medicina. **I**tem abstinentia pro
longat vitam. hoc patz in p̄ncipio mun
di qñ hoies ita diu vixerūt. sicut adam
q̄ vixit. dcccxxx. annis. **I**tem noe q̄ vi
xit. dccccl. annis. **I**tem marthusalē q̄ vixit
dcccclxxx. ānis. q̄ fuit antiquor int̄ omēs
in veteri testamēto. **I**tem hoc patz in san
ctis noui testamēti. sicut in iohē euāgeli
sta. qui vixit a tpe passionis x̄pi. lxxvii.
annis. et totū tēpus vite sue fuerūt. xxi.
anni quos vixit. **I**tem Hieronym⁹ vi
xit. xxvii. annis. **I**tem br̄s paulus he
remita vixit. xxiij. annis. **I**tem br̄s an
thonius vixit in heremo. cv. annis. **I**tem
hoc patz carthustēsis et alijs religiof
q̄ diu viuūt. qz abstinentes sunt. ergo be
ne d̄r **Ecc̄i.** xxxvii. Qui abstinens ē ad
huc vitam. **I**tem gula nocet hoī in tē/
poralibz. hoc patz in illis gulosis et ebri
osis hoībuz. qz quicq̄d p̄ rotam hebdo/
madam lucrant vnde se et vxorem et pue
ros nutrire deberent: in taberna consu
mūt. **Uñ** **Ecc̄i.** xix. Operari ebriosus
nō locupletat. **I**tem nos hoī in aīa. qz po
tetas aīe ḡuat. **P**rimo ḡuat mēorā: vt
gulof obliuiscat sui creatoris. vñ **Ozee**
xiiij. Saturati sunt et eleuauerūt cor suū et
obliti sunt mei. **I**tem intellectus offulca
tur p̄ gulam. et p̄ immoderatiā cibi et po
tus. q̄ intellectus datus est hoī ad deū
intelligendum. **Uñ** Hiero. Nihil a deo
obruit intellectū vt p̄messatio. **H**oc patz
qz ieiunus melius intelligit et melius di
spositus est aīa comestione q̄ post. **I**tem
volūtas que data est hoī vt eam debe
at conformare voluntati diuine. et eam
debeat inhabitare spūs sanctus p̄ chari
tatem et dulcedinem: qua puatur homo
gulofus. **Uñ** ap̄l's. i. **Chozinth.** ii. Aīa
lis homo non p̄cipit ea que dei sunt. vñ
Aug⁹. lib. 70. v. confessionum. **G**audiū

diuine dulcedinis nō degustas: si carna
li delectatōe cor maculas. **Uñ** Bern.
Quo modo ignis et aqua simul esse nō
possunt. sic spūales et carnales deliciae in
eodem se nō compatiūtur. **I**tem gula
denigrat animā. **Chozē.** iij. Denigra
ta est facies eius sup carbones. **H**iero.
Ruēs cutis sordidam aīam ostendit.

Sequitur de his q̄ sunt rephēn/
sibilia circa comestiones. **E**t sunt
septem. **C** **P**rimū est aīa
debitū tps comedere. naz sicut serui dei
fm doctrinā x̄pi p̄mo querūt regnū dei
sic gulof (quoz deus est v̄ter) p̄mū q̄/
runt regnū dei sui. **E**t regnū dei sui est
esca et potus. **C**ōtra qd̄ dicit ap̄l's **Ro.**
xiiij. Nō esca et potus est regnū dei. **Uñ**
Esaiē. v. d̄r de gulofis. **V**e q̄ consurgi
tis mane ad sectandum ebrietatem. **E**t
go merito rephēndēdus est q̄libet x̄p̄ia
nus qui d̄ mane comedit aīa q̄ aliquod
pater noster dicat vel deo aliquā reue
rētiā exhibeat. **Q**uia q̄libet homo de
bet p̄mo cibare animā cum deuotō orō/
nibus et sanctis meditatōibus. qz nobis
hor est corpore. **Uñ** Bern. **C**or⁹ mun
dus ille precium vnius aīe estimare nō
poteft. **N**ō em̄ pro toto mūdo aīam su
am daret qui pro humana aīa suam de
dit. **Aug⁹.** **M**aius est damnū in amif
sione vnius aīe q̄ mille corporoz. **C** **S**e
cūndum quod est rephēnsibile est quādo
qs nimis delicata abaria vult habere.
Uñ legitur **Numeri.** xi. de filijs israel.
q̄ in deserto carnes desiderabant. et p̄
ter hoc iram dei incurrerūt. **P̄s.** **A**dhuc
esce eorum erant in ore eorum et ira dei
ascendit super eos. **Q**uāuis satisfaceret
desiderijs et cōcupiscentijs eorum. tamē
nihilomin⁹ eos puniuit. **Uñ** p̄s. **P**lute
sup eos sic puluerē carnes. **C** **S**ci
endū. qz nō debemus petere delicata ci
baria p̄pter tria. **P**rimo. quia v̄ter est
vas immūdum quod corrumpit abos
p̄ciosos. **Q**uis em̄ preciosum balsamū
insunderet in vas immūdum. **U**nde

nota de his q̄
in rephēnsi
uñ in rephēnsi
uñ in rephēnsi
uñ in rephēnsi
uñ in rephēnsi
uñ in rephēnsi
uñ in rephēnsi
uñ in rephēnsi

fit. cum intraverit: nonne si specula haberemus in ventre d' abis preciosis erubesceremus. **S**ecundo. qz erunt duo p'tra vnum. scz corpus z abus delicat' cōtra spm̄. Sufficit em̄ p'cupiscentie malicia sua: vt non plus per delicata cibaria accendatur. igitur sumenda est necessitas z non supfluitas. Quia s'm apl'm. **C**aro concupiscit aduersus spm̄. **T**ertio qz qui consuevit vti cibarijs preciosis post / modū semp vult ea habere. **E**rgo pueri non delicate nutriendi sunt. tuz qz ex h' sepius infirman' z debilitan'. z quādo qz moriunt'. tum quia in senio etiā talia volunt habere consueta. **U**nde **S**alomon puer. 22. **A**dolescens iuxta vitam suam graditur: z cum senuerit non recedit ab ea. **U**nde etiā **A**risto. dicit. 7. pol. **P**ueros esse sine vino est bonum. **T**ertiu' qd est reprehensibile est quādo aliquis sumit nimis. vt legit' d' 3o do mitis. **G**en. 18. **S**icut ei pluuia nimis magna nociua est sic etiā nimis parua non valz. sic quisquis puidere sibi dilige'ter debet q' non nimis multum sumat. ne abus aggrauet corpus. z suffocet ratioem. nec etiā nimis modicū. ne corpus nimis debilitetur: sed in medio cōsistat virtus. **U**nde **A**risto. ij. eth. **M**edius in omnib' est laudabile. **Q**uia s'm **H**ugonē de sancto viuet'. **C**aro sic nutrienda vt est seruiat. z sic domāda est vt nō supbiat. **E** **Q**uartū quod est reprehensibile est. quādo quis nimis auide z ardentē sumit abū. **S**ignū autē hui' auiditaz est quādo sic anim' homis ad cibum tāto ardore concupiscētie trahit vt nihil sinat hoīem de deo cogitare vel de alijs bonis. sed effundit se sup' abuz tanqz brutū animal. z hoc vtiqz non est bonum. nec rationale q' homo fūdat se super abū vt animal irrationale. **E**t etiā corporaliter nocet quia ad sanitatem corporis valet q' abus honeste z ordinatē z moderate ingeratur. quia tanto facili' z salubrius digeritur. **E**rgo cō

tra istam auiditazē bonum est z laudabile. q' quilibet homo ante sumptiōem cibi ad min' dicat vñū **P**ater noster. z ante signum crucis faciat q's abū sumat. **E**xemplum de moniali que i horro comedit lactucā sine signo crucis. z sic diabolum cū lactuca comedit. **U**nde dicit beatus **G**regorius in dialogo suo. q' quidam cōuersus bibit vinum in ciuitate sine licentia z sine signo crucis. et sic diabolum cū vino bibit. **E**t in principio mensē homo debet cogitare d' pauperib'. sic q' velle q' quilibet pauper intm̄ habet: z debet eis impartiri elemosynā suā d' mensa sua in quātū facultas admiserit. **U**nde **C**arbo. **D**um sedes in mensa p' mo de paupere pensa. **T**unc bene prandē cum ch'is adesse videt'. **E**t infra p'ndium dum sedent in mensa debēt loqui de bonis z honestis z deificis. z debent cauē verba scurrilia mūdāna z detractoria. **E**xemplū legitur. q' quidā diues inuitauit vicinos z cognatos suos locādo eos in vna mensa. z in alia mensa etiā pauperes collocauit: z vñ' inter pauperes qui fuit sanct' homo vidit in principio mensē quādo benedictōez dixerūt. et p'ima duo fercula comederunt angelos circū dare discubentes. quia loquebantur de deo. **E**t postmodū ceperunt loq' mūdāna z consequent' vitiosa z detractoria tunc demones affuerūt z discubētes circū dederunt. z angeli fugierūt ab eis z dederunt locū demonib'. **T**unc fleuit ille sanct' homo. **P**ostmodū itez i fine mensē ceperunt loqui de deo z de hoīs. z tūc angeli redierunt z demones fugierunt. tunc ille homo hoc videns cepit alacriter ridē. **T**unc postmodū interrogauerunt illum bonū hoīez quare fleuisset. z postmodum risisset. z ipse manifestauit eis ea que vidit. z exhortatus est eos vt vbicūqz essent cum hoīb' cōgregati libenter deberent loqui de deo z honestis. **I**n signum hui' dicit christus in euangelio vbi duo vel tres congregati sūt in noīe

meo ibi sum in medio eorum. **I**tem post me
 sum tunc quilibet dicitur dicere gratias. et re
 gratiari deo de bonis perceptis. **U**n ap'ls
Ephe. v. In omnibus gratias ageres. **U**n
 de **Aug.** de verbis dñi. Si quid man
 ducas et bibis ad refectionem et repara
 tionem membrorum: et gratias agens ei qui
 tibi tribuit mortali et fragili h' suffragia:
 abus tuus et potus laudant deum. **E**x
 his patet. q' homo quicquid potest vi pre
 ciosis cibis sine peccato et ali' in grossis
 cibariis potest offendere deum et delin
 quere. **U**n **Aug.** de doctrina christi
 ana. Potest esse ut sine aliquo vicio cra
 pule vel voracitatis preciosissimo cibo sa
 piens utatur. **I**nsipiens autem fetidissima
 gule flamma in vilissimorum olus inardet
 cat. **I**tem **Aug.** Non propter porcum
 sed propter pomum mortem primus ho
 mo inuenit. **E**t esau primatum suum non pro
 pter gallinam sed propter lenticulas perdidit.
Et legimus regem nostrum non de carne
 sed de pane esse temptatum. **Q**uin
 tum quod est reprehensibile est nimia stu
 diositas et sollicitudo preparandi cibaria.
Aliqui quasi per totam diem occupan
 tur circa preparationem cibariorum ven
 tris quod vix vel nunquam vna missam possunt
 audire. sed et de cibariis anime modicum
 vel nihil curant. **A**liqui etiam et si per se
 non faciunt: tamen oportet quod anales fami
 lia tamen occupent circa illa quod negligunt mis
 sam et sermonem. et raro possunt intrare eccle
 siam principaliter in die dominica. cum tamen qui
 liber teneatur illa die audire integram mis
 sam sub precepto ecclesie: et talis neglectio re
 dundat in dominos illos qui sic eos occupant.
Un **Hugo** in suo claustrum. **Q**uidam su
 perstitiosum nimis in preparandis ci
 bis studium adhibent decoctionum et fixari
 orum et condimentorum genera excogitan
 tes. modo mollia. modo dura. modo fri
 gida. modo calida: modo cocta. modo as
 sa: modo pipere. modo allio. modo cimini
 modo sale condita. secundum consuetudinem pre
 gnantium mulierum desiderantes. et cum tan

ta sollicitudine preparantur: ut deuoratis
 quatuor vel quinque ferculis prima non
 impediunt nouissima: isti habent colere
 ventrem suum tanquam deum. **E**t tales gulosi
 raro vel nunquam contenti sunt de cibariis ip
 sis preparatis. **E**tiam quando vixor vel fa
 milia fecerunt omnem diligentiam suam in pre
 parando cibaria: tunc adhuc conquerunt et
 murmurant. **U**n sunt nimis falla. aut ni
 mis frigida. aut nimis mollia. aut nimis
 dura. et sic de alijs. **S**i aliqua negligen
 tia notabilis commissa est preparando ciba
 ria: tunc irascuntur maledicendo vixori et fami
 lie. **I**nsuper quicquid blasphemant et volunt scu
 tellas ipsi. scilicet vixori et familie ad collum per
 cere. **T**ales cogitare debent quod deus id
 permiserit illam negligentiam fieri: ut reco
 gnosceres te non esse dignum comedere
 cibaria huius preparata. quod forte es pecca
 tor mortalis. et antea ingratus fuisti deo
 de bonis cibariis: quod ex prouidentia diuina
 habuisti. vel etiam quia antea in bene pre
 paratis cibariis excessisti. et deum offen
 disti. **E**t ergo deus iam punit te in illis
 quibus peccasti. imo quoniam recognosces te esse
 in peccato mortali. tunc scire debes quod non
 es dignus comedere panem et bibere aquam ad
 saturitatem. sed vix debes sumere puram
 necessitatem ad sustentationem nature. **E**t
 ratio huius est quia peccator indignior
 est omnibus creaturis. ergo non est dignus
 habere sum alicuius creature quam deus id
 creauit ut homines vsum illarum creaturarum
 haberent. et deo de hoc gratias agerent et ei
 fuissent. **S**ed heu tales peccatores et gulosi
 homines plus consumunt de creaturis
 quam boni homines de quo deo nunquam vel
 raro regratiantur: nec ei seruiunt. sed potius
 mundo et diabolo seruire volunt. de qui
 bus omnibus sic visis districtam rationem
 reddituri sunt deo. **E**x quod sequitur quod meri
 to nullus debet de cibariis murmurare
 vel blasphemare. sed pro peccatis suis de
 beret hoc sustinere et cogitare: quod christus
 pro peccatis nostris in cruce pedens co
 medit et bibit amarum cibum et potum. vnde